

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax: 088 118 86 71
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

■■■■■
t.a.v. de heer of mevrouw ■■■■■
■■■■■
■■■■■

Inlichtingen bij

Mevr. ■■■■■
Telefoon ■■■■■
■■■■■@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
30.07.2021	D2021-07-000481	Z-HZ-WNB-2021-002372	1 van 23			

Onderwerp: Wnb -Ontheffing soorten

Geachte mevrouw ■■■■■

De heer ■■■■■ van het adviesbureau ■■■■■ heeft, namens uw organisatie, een aanvraag voor een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 15 maart 2021² ontvangen. Op 16 april 2021 hebben wij aanvullende gegevens³ ontvangen. De aanvraag is gedaan vanwege energetische verbeteringen van eengezinswoningen (complex 212) en sloop van gebouwen aan de Fobergerstraat 15a in Zwolle. In deze brief geven wij ons besluit weer.

Besluit

Wij besluiten u een ontheffing⁴ te verlenen van verbodsbepalingen voor soorten van de Vogelrichtlijn, van de Habitatrichtlijn en een nationaal beschermde soort. In het bijzonder gaat het om het verbod om nesten en rustplaatsen van gierzwaluw en huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen⁵, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁶ en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de egel opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁷.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de gewone dwergvleermuis te verstoren⁸. Dit omdat u voldoende voorzorgsmaatregelen neemt om het opzettelijk (ver)storen van deze soorten te voorkomen.

Deze ontheffing is aangevraagd in verband met energetische verbeteringen van eengezinswoningen (complex 212) en sloop van gebouwen aan de Fobergerstraat 15a in Zwolle.

Deze ontheffing treedt in werking op 1 september 2021 en is geldig tot en met 1 september 2026.

¹ In het kader van art. 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb
² EDO-kenmerk 2021/0069948
³ EDO-kenmerk 2021/0105334 en 2021/0105072
⁴ Op basis van art. 3.3, eerste lid, 3.8, eerste lid en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb
⁵ Art. 3.1, tweede lid Wnb
⁶ Art. 3.5, vierde lid Wnb
⁷ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb
⁸ Art. 3.5, tweede lid Wnb

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in bijlage 1.

- De aanvraag van 15 maart 2021 en de bijbehorende stukken te weten:
 - [REDACTED], 4 maart 2021. Activiteitenplan Huismus, Gierzwaluw, Vleermuizen en Egel. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Complex 212, laagbouw + Frobergerstraat 15a, Zwolle. Ecoresult B.V., Dordrecht.
 - [REDACTED], 16 april 2021. Notitie Reactie Verzoek Aanvullingen Ontheffing Wet natuurbescherming Plangebied: Complex 212, laagbouw + Frobergerstraat 15a, Zwolle.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen), behorende bij dit besluit, weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit om ontheffing te verlenen kunt u bezwaar maken. Op pagina 3 wordt toegelicht hoe u dit kunt doen.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁹.

De verschuldigde leges zijn:

Artikel Code	Artikel omschrijving	Leges bedrag
7.6.2	WNB-aanvraag ontheffing art.3.3, 3.8 en 3.10 soortenbescherming infrastructureel werk, ruimtelijke ingrepen	€ 3.055,00
Totaal leges		€ 3.055,00

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat ook vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Vragen

Heeft u vragen? Neemt u dan gerust contact op via de contactgegevens vermeld in het briefhoofd onder Inlichtingen bij. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ-WNB-2021-002372 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
Namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

[REDACTED]
Teamleider Vergunningverlening

⁹ Belastingverordening Overijssel

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Permanente vervangende voorzieningen

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is ook verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle;
- [REDACTED]

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.
Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 088 - 118 86 73.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 – 361 55 55.

BIJLAGE 1 – VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming – soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2021-07-000481). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - De contactpersoon ter plaatse, inclusief het 06-telefoonnummer van de contactpersoon;
 - De naam van de begeleidend ecologisch deskundige¹⁰, inclusief het 06-telefoonnummer van deze persoon;
 - Het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;
 - Het kenmerk van deze beschikking (D2021-07-000481).
 - Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Loket, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.
5. De ontheffinghouder heeft toestemming van de deelnemende particulieren voor het uitvoeren van de werkzaamheden van hun woning en het nemen van mitigerende maatregelen. In de toestemming is opgenomen dat de particulieren weet hebben van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften. De ontheffinghouder verklaart aan de particulieren dat zij verantwoordelijk neemt voor

¹⁰ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologisch deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aan gesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

een correcte uitvoering van de ontheffingsvoorschriften (waaronder de te nemen mitigerende maatregelen) en dat de particulier daaraan meewerkt. Deze toestemming wordt voor de start van de werkzaamheden verzonden aan meldpunt@overijssel.nl. Met deze toestemming vervalt de verplichting voor de deelnemende particulieren om apart een ontheffingsaanvraag in te dienen.

Kwetsbare perioden

6. Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden (ongeschikt maken verblijfplaatsen en uitvoering renovatie en sloop) houdt u rekening met de kwetsbare perioden van:
 - Gierzwaluw: voortplanting 15 april tot en met 15 augustus
 - Huismus: voortplanting 1 maart tot en met 31 augustus en vorstperioden (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen $< 0^{\circ}\text{C}$) is van december tot en met februari
 - Gewone dwergvleermuis: voortplanting 15 mei tot en met 15 augustus. Winterperiode 1 november tot en met 31 maart
 - Egel: voortplanting mei tot en met september. Winterrust november tot en met maart

Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze kwetsbare perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden wordt beoordeeld door een ecologisch deskundige op het gebied van de betreffende soort(en). Afwijkingen worden onderbouwd beschreven in het logboek.

Ongeschikt maken huidige verblijfplaatsen

7. Als de werkzaamheden (deels) binnen kwetsbare perioden worden uitgevoerd en onder voor de betrokken soorten geschikte (weer)omstandigheden, worden de nestplaatsen en verblijfplaatsen van huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen voorafgaand ongeschikt gemaakt door deze fysiek af te sluiten op het moment dat daar geen exemplaren in aanwezig zijn. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van diverse materialen zoals doek, dubbeltjesgaas, spouwborstels of afdichting met pur en/of door gebruikmaking van exclusion flaps. Het afdichten vindt zorgvuldig plaats zodat geen openingen overblijven. U doet dit minimaal 3 dagen vóór afgaand aan de werkzaamheden. Dit doet u buiten de kwetsbare perioden van de betreffende soort (voorschrift 6). De werkzaamheden worden tezamen met de ecologisch deskundige uitgevoerd en gecontroleerd op hun effectiviteit. In het logboek wordt beschreven op welke wijze dit is gebeurd.
8. Minimaal drie dagen (met avondtemperaturen boven 8 graden Celsius, maximaal motregen en winkracht maximaal 4 Bft) na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van vleermuizen wordt een controle uitgevoerd met behulp van een batdetector. Deze controle zal uitgevoerd worden door de ecologisch deskundige. Als alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen, dan worden extra maatregelen getroffen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken. Deze procedure zal herhaald te worden totdat geen verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.

Gierzwaluw

9. Voor 1 april (voor de terugkomst van de gierzwaluwen in Nederland) worden 50 tijdelijke vervangende verblijfplaatsen voor de gierzwaluw gerealiseerd. Dit zal gedaan worden in de vorm van 10 gierzwaluwkasten Jort¹¹ vijfdelig óf 50 gierzwaluwkasten Woodstone Madrid of 50 andere aantoonbaar vergelijkbare voorzieningen. De verdeling en plaatsing van de nestkasten zal worden gedaan onder begeleiding van een deskundig ecooloog en zal voldoen aan de volgende voorwaarden. De kasten zijn:
 - Geplaatst binnen 200 meter van de oorspronkelijke nestplaats en binnen het functionele leefgebied, en op minimaal 5 meter hoogte met een minimale onderlinge afstand van tenminste 50 centimeter per kastunit;
 - Functioneel voor de periode waarin zij worden ingezet (o.a. schoon, duurzaam);

¹¹ Buitenmaten: Breedte 179.5 cm (zonnedak 184cm), Diepte 20 cm, Hoogte 20 cm. Nest kast bodemmaat: 35x15 cm. Invlieg opening 70x30 mm. Er zijn 5 invliegopeningen waarvan de middelste aan de onderzijde is geplaatst. Het middelste gat heeft een drempeltje ter voorkoming van het evt uitrollen van de eieren.

- De kasten zijn zo hoog mogelijk gehangen en hebben een vrije aanvliegroute.
- De kasten zijn opgehangen in alle vier de windrichtingen.

Het verwijderen van de tijdelijke kasten vindt buiten de kwetsbare periode van de gierzwaluw plaats en nadat de permanente voorzieningen minimaal 3 maanden gerealiseerd zijn.

10. Na de werkzaamheden zijn minimaal 50 permanente verblijfplaatsen voor de gierzwaluw gerealiseerd. Dit wordt gedaan op een van de volgende methoden:
 - Het plaatsen van beschot onder de goten langs de voorzijde van de langgevels van 50 % van de woningen in eigendom van de corporatie. De invliegopening wordt aan de onderzijde van het beschot gemaakt (gemiddeld 1 per woning) is ovaal en 33 x 66mm groot. De opening zal worden opgeruwd of er wordt gripsteen geplaatst. De verblijfplaats is aan de binnenkant ten minste 520*175*175mm (l x b x h) groot. Individuele verblijfplaatsen worden van elkaar afgescheiden met een schotje aan de binnenzijde van het beschot.
 - Het dak wordt geschikt gemaakt voor gierzwaluwen via de kantpannen. De ruimte tussen de kantpannen en zijgevel bedraagt 3cm.

In het ecologisch logboek wordt onderbouwd beschreven hoe uitvoering aan dit voorschrift is gegeven.

Huismus

11. Tenminste drie maanden voor de werkzaamheden worden 64 tijdelijke huismuskasten binnen 200 meter van de huidige verblijfplaatsen geplaatst en in het functionele leefgebied van de huismus. De kasten zijn van type 'nestkast huismus eco' (64 stuks) of upcycle circulaire dubbele nestkasten (32 stuks) of vergelijkbare kasten. De kasten hebben een minimum bodemoppervlakte van 15 x 8 centimeter, zijn geclusterd geplaatst op minimaal 3 meter hoogte en hebben een minimale onderlinge afstand van tenminste 50 centimeter. De tijdelijke kasten zijn functioneel voor de periode waarin zij worden ingezet. Wanneer de functionaliteit verminderd is zal deze zo spoedig mogelijk worden hersteld. De tijdelijke kasten blijven hangen tot tenminste drie maanden nadat de permanente vervangende verblijfplaatsen zijn gerealiseerd. Het verwijderen van de tijdelijke huismuskasten zal alleen buiten de kwetsbare periode van de huismus plaatsvinden. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de huismus zal een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet gebruikt worden door beschermde soorten.
12. Er worden minimaal 64 permanente vervangende verblijfplaatsen voor de huismus gerealiseerd in de houten betimmering onder de dakgoot van elke te renoveren huurwoning. Op de wijze als is weergegeven in bijlage 3. Per huurwoning worden 2 kasten van type 'ISO-bouw Avi Nestkast' (of aantoonbaar vergelijkbare kasten) geplaatst op de lange zijden van de woningen op een noordelijke, oostelijke of westelijke oriëntatie. Kast worden waar mogelijk aan de achterzijde van de woningen geplaatst in de nabijheid van functioneel leefgebied. De afstand tussen de kasten wordt geoptimaliseerd, zodat de kans op territoriaal gedrag wordt geminimaliseerd. Daarbij draagt u er zorg voor dat de kasten voldoende toegankelijk zijn voor de huismus. Maak in het logboek inzichtelijk hoe aan dit voorschrift is voldaan.

Gewone dwergvleermuis

13. Voordat de huidige verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden, zijn minimaal 20 tijdelijke vervangende voorzieningen opgehangen in de directe omgeving (tot 50 m) van waar een verblijfplaats is waargenomen. De vervangende verblijfplaatsen betreffen vier kraamkasten van type VK SK 01 (of aantoonbaar vergelijkbaar) en 16 platte vleermuiskasten van type ANS-1 batbox, upcycle vleermuiskasten of aantoonbaar vergelijkbare kasten. De positie en locatie voldoet aan de voorwaarden als genoemd in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van de functie die de kasten vervangen zijn de vervangende voorzieningen een bepaalde periode gelijktijdig aanwezig als de huidige verblijfplaatsen. Dit betreft: Bij zomerverblijfplaatsen 3 maanden in de actieve periode, bij paarverblijfplaatsen zes maanden en een geheel kraamseizoen bij kraamverblijfplaatsen.

Het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten mag alleen buiten de kwetsbare perioden plaatsvinden en als de permanente verblijfplaatsen volgens de hiervoor genoemde perioden aanwezig zijn. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke kasten voor de gewone dwergvleermuis moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet (meer) gebruikt worden. In het logboek wordt genoteerd hoe aan dit voorschrift is voldaan.

14. Na de werkzaamheden zijn minimaal 20 permanente vervangende voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis gerealiseerd. De voorzieningen zijn grote inbouwkasten voor vleermuizen van Faunaprojecten, type VMPK. Deze kasten zijn functioneel voor zowel kraamkolonies als zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen en voldoen in bouw, maat, materiaalkeuze aan het gesteld in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis. Per kopgevel van de woningen met de huidige verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis worden 2 kasten ingebouwd (één op elk schuin deel van het dak) op 5 tot 7 meter hoogte in de dakrand op de kopgevel. Deze worden geplaatst op de wijze als weergegeven in bijlage 3. In het logboek wordt opgenomen waar de permanente verblijfplaatsen zijn geplaatst en op welke wijze aan de vereisten voor plaatsing is voldaan.

Egel

15. Uiterlijk 1 november (voor de start van het winterseizoen en voor de start van de werkzaamheden) worden tijdelijke vervangende voorzieningen voor de egel gerealiseerd. Er zullen 10 egelmanden (type Egelmand Deluxe Vivara of aantoonbare vergelijkbare voorzieningen) verspreid over het plangebied geplaatst worden in het functionele leefgebied van de egel en buiten de verstoring van de werkzaamheden. In de mand worden losse bladeren gelegd. De mand zal afgedekt worden met een dikke laag bladeren, takken en andere natuurlijke materialen. De opening zal vrij blijven en niet naar het noorden of noordoosten gericht te worden.
16. Het verwijderen van de manden wordt alleen buiten de kwetsbare perioden gedaan en als de permanente verblijfplaatsen 6 maanden aanwezig zijn. Wanneer een nestmand in gebruik is zal er gewacht worden tot het moment dat door een deskundige op het gebied van egel is vastgesteld dat de nestmand is verlaten. In het logboek wordt genoteerd hoe aan dit voorschrift is voldaan.
17. Bij de werkzaamheden, zoals het plaatsen van de steigers, zal zorgvuldig gewerkt worden. Zo wordt er bij het plaatsen van de steigers in groenstructuren gecontroleerd of er geen egels aanwezig zijn. Is dit het geval, dan wordt de steiger zo neergezet, dat de poten van de steiger de verblijfplaats niet verstoren.
18. De groenstructuren rondom het plangebied zullen tijdens de werkzaamheden verbeterd worden. Deze groenstructuren zullen ook gebruikt worden om nieuwe permanente verblijfplaatsen voor egel te creëren. Dit zal worden gedaan door gebruik van laag struweel welke de bodem grotendeels bedekt (struiken, heggen, planten). Dit laag struweel is bij het planten al zodanig volgroeid dat het voldoende dekking en beschutting biedt voor de egel om te gebruiken als verblijfplaats. De groenstructuren worden verspreid door het plangebied gerealiseerd. Het totale oppervlak zal bij elkaar ten minste 100 m² te bedragen. In het logboek wordt genoteerd hoe aan dit voorschrift is voldaan.

Overige zaken

19. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en egel.
20. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat dan om het bijhouden van data van uitvoeren in relatie tot weersomstandigheden, rapportage controles en afweging voor type en locaties van de tijdelijke en permanente verblijfplaatsen, wijze van ongeschikt maken, resultaten controle met batdetector en

oplossingen bij onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de handhaver aan hem/haar getoond.

BIJLAGE 2 - OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluit en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	11
A1	Bevoegdheid	11
A1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	11
A2	Procedure	11
A2.1	Overeenstemming andere provincie	11
A2.2	Adviesverzoek aan gemeente	11
A3	Toetsingskader soorten	11
A3.1	Wettelijke regels	11
A3.2	Provinciaal beleid	11
A3.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	12
B	WEERGAVE VAN DE FEITEN	13
B1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	13
B1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	13
B1.2	Doel van het project	14
B1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	14
B1.4	Periode	14
B1.5	Onderliggende documenten	14
B1.6	Aanvullende gegevens	14
C	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	15
C1	Inhoudelijke beoordeling	15
C1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	15
C1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	16
C1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	18
C1.4	Geen andere bevredigende oplossing/ alternatievenafweging	18
C1.5	Wettelijk belang van het project	19
C1.6	Toetsing aan overige vereisten	19
C1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	20
D	Slotconclusie	20

A BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

A1 Bevoegdheid

A1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹². In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van gemeente Zwolle gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij hebben op ons adviesverzoek gereageerd en hebben geen inhoudelijke op- of aanmerkingen.

A3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹³ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁴ zijn voor de toetsing relevant.

A3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

¹² Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

¹³ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁴ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹⁵ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁶ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A3.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Onder invloed van jurisprudentie heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in 2009 lijsten opgesteld van de vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd moet worden. Wij hebben deze lijsten van jaarrond beschermde nesten van vogels in 2017 beleidsarm overgenomen.

Inmiddels is gebleken dat deze landelijke lijsten niet volledig op onze provincie zijn toegespitst. Daarom hebben wij deze lijsten aangepast. Deze nieuwe lijsten zijn tot stand gekomen aan de hand van de meest recente trends en aantallen van broedvogels in Nederland en in Overijssel. Vervolgens is beoordeeld of de soorten in de juiste categorie waren ingedeeld om de soort aan te merken als soort met vast nest respectievelijk soort met jaarrond beschermd functioneel leefgebied.

Wij hebben 2 lijsten vastgesteld, namelijk:

1. Lijst Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten Overijssel.
2. Lijst vogelsoorten met jaarrond beschermd functioneel leefgebied Overijssel.

De nesten c.q. het ecologisch functionele leefgebied van de soorten op de lijsten zijn beschermd.

Bescherming nesten algemeen

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Indien de soort nest-indicerend gedrag vertoont, zoals het baltsgedrag en het aanslepen van nestmateriaal tot het moment dat de jongen zelfstandig zijn, is het niet toegestaan het nest te verwijderen of de broedlocatie ongeschikt te maken. Het nest-indicerend gedrag is al onderdeel van het broeden.

Als het gaat om vogelsoorten, waarbij de jongen direct het nest verlaten (nestvlinders), is ook de ruime omgeving van het nest belangrijk. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Ook situaties, die het nest op zich niet fysiek aantasten, kunnen onder de verbodsbepalingen vallen. Als er bijvoorbeeld sprake is van aantasting van de ecologisch functionele omgeving, waardoor de broedvogel zijn nestplek permanent verlaat.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen¹⁷ niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Jaarrond beschermd nest of leefgebied

Nesten van de gierzwaluw en huismus zijn jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt dat de specifieke voorwaarden voor het broeden en grootbrengen van de jongen niet overal aanwezig zijn. De broedplekken met het ecologisch functionele leefgebied van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soorten altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹⁵ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹⁶ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

¹⁷ Het broedseizoen start met nest-indicerend gedrag en eindigt als de jongen geen ouderzorg meer nodig hebben. De duur en periode van het broedseizoen verschilt per soort.

B WEERGAVE VAN DE FEITEN

B1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

B1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

SWZ is eigenaar van een groot aantal huurwoningen in Zwolle. Het voornemen is de woningen te renoveren en energiezuiniger te maken. Het gebied waar ontheffing voor wordt aangevraagd betreft twee plangebieden. Deze plangebieden zijn gelegen in de bebouwde kom van de gemeente Zwolle. In figuur 1 is het gebied met te renoveren woningen weergegeven.

Figuur 1 – Projectgebied (rood omkadert). In het groen de gedeelten waar vermoedelijk de werkzaamheden gestart worden.

Tot het plangebied wordt de bebouwing en de tuinen, en de direct aansluitende groenvoorzieningen gerekend¹⁸: Complex 212 bestaat uit 168 eengezinswoningen met 60 garageboxen. Een deel hiervan is particulier bezit, maar het uitgangspunt is om deze woningen mee te nemen in de werkzaamheden. Frobergerstraat 15a betreft een opslagruimte. De werkzaamheden betreffen:

Complex 212

De woningen zullen gerenoveerd en energetisch verbeterd worden. De tussenliggende koopwoningen, die deel uitmaken van hetzelfde huizenblok, zullen naar verwachting ook worden meegenomen in de renovatie. Een exacte invulling van de werkzaamheden is nog niet bekend. Voor de effectenbeoordeling in voorliggende rapportage wordt derhalve uitgegaan van een worst-case-scenario waar bij het volledige complex energetisch wordt verbeterd en gerenoveerd. Dit houdt in ieder geval in:

- Renovatie van het dak:
 - Isolatiwerkzaamheden;
 - Nieuwe daklatten en dakpannen;
 - Plaatsing houten dak overstekken;
 - Verwijdering schoorstenen.
- Navullen spouwisolatie.

Voor de werkzaamheden starten zullen de woningen compleet in de steigers worden gezet. Mogelijk wordt er steigerdoek gebruikt. Werkzaamheden betreffen alleen de gebouwen, er zal geen groen worden verwijderd bij de werkzaamheden van woningen aan complex 212.

¹⁸ Activiteitenplan, Hoofdstuk 2

Het voornemen is om in 2021 te starten met renoveren van 10-20 woningen (waar geen verblijfplaatsen aanwezig zijn en alle woningen in eigendom van de corporatie zijn). De werkzaamheden aan de overige woningen zullen in 2022 starten. Een gedetailleerde planning is nog niet beschikbaar. De planning zal worden afgestemd met de ecologische kaders en is deels afhankelijk van gemeentelijke besluiten over het meedoen van de koopwoningen in het project.

Frobergerstraat 15a

Het gebouw zal worden gesloopt en de kavel wordt bouwrijp gemaakt voor nieuwbouw. Hieronder valt ook het verwijderen van het groen (struiken e.d.) Naar verwachting zal er een nieuw buurtcentrum gebouwd worden. De exacte invulling is echter nog niet geheel duidelijk. Het voornemen is om de bebouwing binnen dit plangebied eind 2021 of in 2022 te slopen.

B1.2 Doel van het project

Het doel van het project is groot onderhoud uit te voeren zodat de woningen langer meekunnen in het woningbestand. Daarnaast worden de woningen energiezuiniger.

B1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan voor de gierzwaluw en de huismus van het verbod nesten, rustplaatsen opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen¹⁹, voor de gewone dwergvleermuis om deze opzettelijk te verstoren²⁰ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen²¹ en voor de egel om voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen²².

B1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 september 2021 tot en met 1 september 2026.

B1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier;
- Ondertekende en gedateerde machtiging;
- Kaart projectgebied;
- [REDACTED] de, 1 mei 2020. Quickscan flora en fauna. In het kader van de Wet natuurbescherming en Omgevingsverordening. Plangebied: Complex 212, Buxtehudestraat e.o en Frobergerstraat 15a, Zwolle. Rapportkenmerk ER20200409v01. [REDACTED]
- [REDACTED] de. 26 november 2020. Nader onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw. In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Complex 212 (Buxtehudestraat e.o.) en Frobergerstraat 15a, Zwolle. Kenmerk ER20201110v01. [REDACTED]
- [REDACTED] 4 maart 2021. Activiteitenplan Huismus, Gierzwaluw, Vleermuizen en Egel. In het kader van de Wet natuurbescherming. Plangebied: Complex 212, laagbouw + Frobergerstraat 15a, Zwolle Kenmerk ER20210125v01. [REDACTED]
- [REDACTED] 16 april 2021. Notitie Aanvullende informatie. [REDACTED]

B1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 15 maart 2021 ontvangen. Op 31 maart 2021 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 16 april 2021²³ ontvangen.

¹⁹ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²⁰ Art. 3.5, tweede lid Wnb

²¹ Art. 3.5, vierde lid Wnb

²² Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

²³ EDO-kenmerk 2021/0105334

C TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument van de gierzwaluw, huismus en gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

C1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport 'Quickscan flora en fauna' en het rapport 'Nader onderzoek vleermuizen, huismus en gierzwaluw' wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Bureauonderzoek, raadplegen verspreidingsinformatie.
- Nader onderzoek naar gebouw bewonende vogel- en vleermuissoorten en egels.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek zodanig is uitgevoerd dat dit voldoende heeft kunnen vaststellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de wijze waarop dit in de kennisdocumenten gierzwaluw en huismus en het Vleermuisprotocol 2017 is beschreven. Voor het onderzoek is de wijk in twee deelgebieden verdeeld om de onderzoeksinzet goed te kunnen verspreiden.

Gierzwaluw

In het plangebied zijn 10 nestplaatsen van gierzwaluw vastgesteld, alle in de kopgevels van woningen van complex 212. De nesten zijn toegankelijk via openingen naast de schoorstenen (loodflappen) of wijkende kantpannen.

Huisemus

In het plangebied zijn 31 nestplaatsen van de huismus vastgesteld in woningen van complex 212. Alle nesten bevinden zich onder de eerste rij(en) dakpannen aan de lange zijde van de woningen. Daarnaast is 1 nest van huismus vastgesteld bij de Frobergerstraat 15a. Deze bevindt zich in een nestkast aan zuidgevel van het gebouw. De tuinen zijn essentieel foerageergebied van de huismussen.

Gewone dwergvleermuis

In het plangebied zijn 5 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vastgesteld:

- 1 kraamverblijfplaats. De kraamverblijfplaats betreft één kolonie (33 individuen) welke zich onder de overkapping van de schoorsteen bevond op de noordelijke kopgevel van de Vincent Lubeckstraat 52. In latere onderzoek is vastgesteld dat de kolonie niet meer aanwezig was en is verhuisd naar buiten het plangebied. In 2016 is de kolonie ook aangetroffen op Frobergerstraat 69-79, zijgevel aan oostzijde (16 individuen geteld) en later ter hoogte van de schoorsteen op Lassuslaan 159 (10 individuen geteld). Vermoedelijk gaat het hier om een kraamkolonie die al meerdere jaren gebruik maakt van verschillende locaties binnen en in de nabije omgeving van het plangebied;
- Twee zomerverblijfplaatsen (1 in een vleermuiskast en 1 onder een kantpan). Deze verblijfplaatsen zijn ook geschikt als winterverblijfplaats voor één of enkele individuen;
- Twee paarverblijfplaatsen (exacte locatie onbekend, vermoedelijk in een opening bij het dak). Deze verblijfplaatsen zijn ook geschikt als winterverblijfplaats voor één of enkele individuen.

Egel

Uit het habitatonderzoek is naar voren gekomen dat er verschillende structuren binnen het onderzoek zijn die door egels gebruikt kunnen worden als essentieel leefgebied c.q. rustplaats of voortplantingsplaats bij zowel complex 212 als rondom de Frobergerstraat. Waarnemingen van egels (14x) zijn ook voornamelijk rond deze locaties gedaan, welke de geschiktheid benadrukt. Voor de structuren binnen het plangebied gaat het om struiken, heggen en planten die in de tuinen van de woningen in de eerste 1,5 meter van de gevel aanwezig zijn. De overige structuren betreffen gemeentelijke groenstructuren in de openbare ruimte.

In hoofdstuk 3 van het activiteitenplan zijn figuren opgenomen waarin de verspreiding van de soorten op de kaart is ingetekend. Daarbij is ook beschreven welke verblijfplaatsen in woningen zitten die van eigendom van SWZ zijn en welke in koopwoningen.

C1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaat verloren/wordt vernield:

- 10 nestplaatsen van de gierzwaluw
- 31 nestplaatsen van de huismus
- 4 zomer- en paarverblijven en 1 kraamverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis
- Voortplantingsplaatsen c.q. rustplaatsen van egel beschadigd of vernield (door plaatsing van steigers).

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in het activiteitenplan behorende bij de aanvraag, zijn in grote lijnen voldoende. Ze komen grotendeels overeen met bestaande methoden zoals beschreven in de kennisdocumenten van de gierzwaluw, de huismus en de gewone dwergvleermuis. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gierzwaluw, de huismus, de gewone dwergvleermuis en egel zoveel mogelijk geminimaliseerd. In de voorschriften (bijlage 1) zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

Gierzwaluw

U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare periode van de gierzwaluw. De kwetsbare voortplantingsperiode loopt van half april tot en met half augustus.

Er zijn voor de terugkomst van de gierzwaluwen in Nederland en de start van de werkzaamheden bij de verblijfplaatsen van de gierzwaluwen voldoende, geschikte tijdelijke voorzieningen gerealiseerd. Er worden minimaal 50 voorzieningen in de vorm van kasten gerealiseerd, waardoor aanvrager voorziet in een factor 5 aan verblijfplaatsen.

Door het toepassen van inbouwvoorzieningen met minimaal 50 permanente vervangende verblijfplaatsen, zijn de daken na de renovatie weer geschikt als verblijfplaats voor de gierzwaluw. De nieuwe situatie is beschikbaar als de gierzwaluw weer terug in Nederland is. Er is gekozen voor de volgende voorzieningen:

- a. Het plaatsen van beschot onder de goten langs de langgevels (zie afbeelding in bijlage 3):
 - Wordt geplaatst bij 50 % van de woningen in eigendom van de corporatie geplaatst in de houten dakbeschotten langs de lange voorzijden van de woningen
 - De invliegopening wordt aan de onderzijde van het beschot gemaakt (gemiddeld 1 per woning). De opening zal worden opgeruwd (glad plaatmateriaal is niet geschikt) of door het gebruik van een gripsteen.
 - De invliegopening is ovaal en 33 x 66mm groot.
 - De verblijfplaats is aan de binnenkant ten minste 520*175*175mm (l x b x h) groot.
 - Individuele verblijfplaatsen worden van elkaar afgescheiden met een schotje aan de binnenzijde van het beschot.
- b. Bij het dak via de kantpannen:
 - De ruimte tussen de kantpannen en zijgevel bedraagt 3cm.
 - Er is een ruimte van ten minste 520*175*175mm (l x b x h) groot.

Huisumus

U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare periode van de huismus. De kwetsbare voortplantingsperiode is van 1 maart tot en met 31 augustus en de kwetsbare vorstperioden (van minimaal 3 dagen met overdag temperaturen < 0°C) is van december tot en met februari.

De nestplaatsen worden buiten de kwetsbare perioden ongeschikt gemaakt. Dit vindt plaats na het uitvliegen van dieren in de ochtend en uiterlijk 2 uur voor zonsondergang, zodat huismussen tijdig een alternatieve slaapplek kunnen zoeken. Er worden als tijdelijke mitigatie 64 voor huismus geschikte kasten opgehangen. Deze nestkasten worden binnen 200 m van de huidige verblijfplaats geplaatst en in hun leefgebied. Hierdoor is de kans dat de huismussen deze alternatieve voorzieningen vinden en in

gebruik nemen groot. Door plaatsen van permanente inbouwvoorzieningen op dezelfde locatie als de huidige verblijfplaatsen, wordt er weer op vergelijkbare wijze geschikte voorzieningen aangeboden.

Door de gefaseerde uitvoering blijven er gedurende het project voldoende verblijfplaatsen in het leefgebied aanwezig. Voor nesten die tijdens de werkzaamheden worden beïnvloed, is er daardoor altijd voldoende alternatief.

Gewone dwergvleermuis

U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De voortplantingsperiode loopt globaal van half mei tot en met augustus. De overwinteringsperiode loopt globaal van november tot en met maart.

Voor iedere verblijfplaats worden vier tijdelijke verblijfplaatsen aangeboden binnen 50 meter van de huidige verblijfplaats en binnen het leefgebied van de lokale populatie. Dit in de vorm van kasten model A (geschikt als zomer en paarverblijven) en kraamkast. Deze zijn qua type, afmetingen, positie en locatie in overeenstemming met de voorwaarden gesteld in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis. Doordat er 1 kraamverblijfplaats, 2 zomerverblijfplaatsen en 2 paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis worden verstoord zullen in totaal 20 tijdelijke verblijfplaatsen worden gerealiseerd. Dit zal zijn in de vorm van vier kraamkasten (type: VK SK 01 of vergelijkbaar) en 16 kleine platte vleermuiskasten (ANS-1 batbox, upcycle vleermuiskasten of vergelijkbaar).

De kraamkolonie van deze lokale populatie is op meerder locaties binnen en buiten het projectgebied waargenomen. Er worden daarnaast vier kraamkasten geplaatst die minimaal 1 kraamseizoen tegelijk aanwezig zijn met huidige kraamverblijf. Hierdoor zijn in het projectgebied voldoende alternatieve voorzieningen voor de kraamkolonie aanwezig, waarnaar de vleermuizen kunnen uitwijken gedurende de werkzaamheden.

Na de werkzaamheden zijn er voldoende, geschikte permanente inbouw voorzieningen aanwezig die qua functie en kenmerken overeenkomen met de huidige verblijfplaatsen. Voor iedere verblijfplaats die negatief beïnvloed wordt, worden vier alternatieve permanente verblijfplaatsen gerealiseerd, zie bijlage 3. U gebruikt hiervoor twee methoden die functioneel zijn voor zowel kraamkolonies als zomerverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen en de voorzieningen komen overeen met voorwaarden die in het kennisdocument zijn gesteld.

Iedere verblijfplaats die negatief wordt beïnvloed, wordt minimaal drie dagen voordat de werkzaamheden beginnen, ongeschikt gemaakt, zodat de gewone dwergvleermuis deze verlaat en een alternatieve verblijfplaats opzoekt. Dit ongeschikt maken gebeurt buiten de kwetsbare perioden, in de actieve periode. Verblijfplaatsen die in de winterperiode onder handen genomen worden, worden half oktober toegankelijk gemaakt, zodat er geen vleermuis in winterrust gaat in een gevel die tijdens de winterrustperiode geïsoleerd wordt. Het ongeschikt maken bestaat uit het openzetten van de dakpannen zodat tocht ontstaat, of het afdichten met isolatieschuim in combinatie met exclusion flaps. In aanvulling op deze maatregel schrijven wij voor dat na het ongeschikt maken 3-5 dagen moet worden gewacht. Daarna is een uitvliegcontrole noodzakelijk, om te controleren of de verblijfplaatsen zijn verlaten. Als de verblijfplaats is verlaten is het mogelijk deze verblijfplaats geheel af te sluiten (bijv. met isolatieschuim). Het ongeschikt maken, wachtperiode en controle moeten plaatsvinden onder geschikte vliegomstandigheden voor gewone dwergvleermuis. Dit betekent neerslag maximaal motregen, minimaal 8 graden Celsius en wind maximaal 4 Bft.

Egel

U houdt bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening met de kwetsbare perioden. Bij de werkzaamheden, zoals het plaatsen van de steigers, zal zorgvuldig gewerkt worden. Zo wordt er bij het plaatsen van de steigers in groenstructuren gecontroleerd of er geen egels aanwezig zijn. Is dit het geval, dan wordt de steiger zo neergezet, dat de poten van de steiger de verblijfplaats niet verstoren. Daarnaast worden zowel tijdelijke en permanente voorzieningen gerealiseerd.

Er wordt gezorgd voor voldoende geschikt voorzieningen waarnaar de egel kan uitwijken tijdens de werkzaamheden. Uiterlijk 1 november (voor de start van het winterseizoen en voor de start van de werkzaamheden) worden deze tijdelijke vervangende voorzieningen voor de egel gerealiseerd. Er zullen 10 egelmanden verspreid over het plangebied geplaatst worden in het functionele leefgebied van de egel en buiten de verstoring van de werkzaamheden. In de mand worden losse bladeren gelegd en worden afgedekt met een dikke laag bladeren, takken en andere natuurlijke materialen. Hierdoor wordt gezorgd voor voldoende beschutting en een afgeschermd verblijfplaats.

Na de werkzaamheden is er minimaal evenveel geschikt leefgebied gerealiseerd als in de huidige situatie aanwezig is. De groenstructuren rondom het plangebied zullen tijdens de werkzaamheden verbeterd worden. Dit zal worden gedaan door gebruik van laag struweel welke de bodem grotendeels bedekt (struiken, heggen, planten). Dit laag struweel is bij het planten al zodanig volgroeid dat het voldoende dekking en beschutting biedt voor de egel om te gebruiken als verblijfplaats. De groenstructuren worden verspreid door het plangebied gerealiseerd. Het totale oppervlak zal bij elkaar ten minste 100 m² te bedragen. Dit komt overeen met de eisen die de egel aan zijn leefomgeving stelt.

Staat van instandhouding

De staat van instandhouding van de gierzwaluw als broedvogel in Nederland is gunstig (Sovon). De voorgenomen activiteiten hebben geen negatief effect hebben de gunstige staat van instandhouding van de gierzwaluw. De werkzaamheden worden buiten de kwetsbare periode uitgevoerd en er blijven tijdens en na het project voldoende verblijfplaatsen beschikbaar.

De staat van instandhouding van de huismus in volgens SOVON matig ongunstig. Door de wijze van uitvoering is er vanwege het project geen negatief effect op de gunstige staat van instandhouding. Tijdens en na het project blijven verblijfplaatsen beschikbaar. De aanvraag heeft alleen op werkzaamheden aan de gebouwen betrekking, niet op de groene omgeving.

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis is onbekend. Hoewel het een veel voorkomende soort is, staat de soort waarschijnlijk onder druk vanwege vele renovatieprojecten. In dit project wordt de staat van instandhouding niet negatief beïnvloed, omdat er tijdens en na het project voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar blijven.

De staat van instandhouding van de egel is onbekend. Door het werken in de minst kwetsbare periode en het zorgvuldig ongeschikt maken wordt het doden en verwonden van individuen voorkomen. Door het realiseren van nieuwe groenstroken voor de egel blijft er voldoende geschikt leefgebied voor de egel aanwezig. Daarom wordt de staat van instandhouding niet aangetast.

C1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van energetische verbeteringen van eengezinswoningen (complex 212) en sloop van gebouwen aan de Fobergerstraat 15a in Zwolle, leiden tot het vernielen van nesten, voorplantingsplaatsen en rustplaatsen van gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en de egel. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.1, tweede lid, art.3.5, vierde lid Wnb en art. 3.10, eerste lid, sub b uit de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

U heeft ook ontheffing aangevraagd van het verbod om gewone dwergvleermuis te verstoren. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. Daarom is geen sprake van het opzettelijk verstoren van deze soort. Ontheffing van dit verbod is niet noodzakelijk.

C1.4 Geen andere bevredigende oplossing/ alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat er geen andere bevredigende oplossing/ alternatieven bestaan voor uitvoering van dit project.

Er is geen alternatieve locatie, omdat dit de te renoveren woningen zijn. Het gebouw aan de Forbergerstraat heeft nu een functie als opbergplaats. Het gebouw zal worden gesloopt omdat het geen functie meer vervult en er asbest aanwezig is. Het is nog niet exact bekend wat er terugkomt op de locatie van de Frobergerstraat 15. Grote kans is dat er geen bebouwing terugkomt, en mocht er wel gebouwd worden dan zal er sprake zijn van laagbouw.

In de nieuwe situatie is er ruim gecompenseerd aan nieuwe voorzieningen en leefgebied voor de aangevraagde soorten. Zodoende blijft er op korte en op lange termijn ruim voldoende alternatief en goed bereikbaar optimaal leefgebied beschikbaar. Daarnaast worden alle nodige voorzorgsmaatregelen genomen om schade tijdens de uitvoering van de werkzaamheden tot een minimum te beperken. De planning wordt aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de aangevraagde soorten. De werkzaamheden vinden plaats in de ecologisch meest gunstige periode. Daarmee komen wij tot de conclusie dat er geen bevredigende alternatieven zijn die gunstiger zijn voor de aangevraagde soorten.

C1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid (gierzwaluw en huismus), in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (gewone dwergvleermuis) en in het algemeen belang (egel).

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

De complexen binnen het plangebied zijn verouderd en voldoen daarom niet meer aan de gestelde hedendaagse eisen van isolatie en ventilatie. De dakpannen zoals momenteel aanwezig op de woningen, zijn geplaatst tijdens de bouw van de woningen in de jaren 1960-1970. Betonpannen hebben een gemiddelde levensduur van 35-40 jaar. Pannen voorbij hun levensduur kunnen poreus worden en knappen, waardoor het dak niet langer waterdicht is. Kapotte pannen leiden tot vochtproblemen, die uiteindelijk leiden tot aantasting van dakisolatie. Als gevolg van een lek dak kunnen vochtproblemen ontstaan in de woningen, zoals schimmelvorming en wordt de isolatiewaarde van de woningen aangetast waardoor tocht ontstaat. Een dak met een kapot dak leidt uiteindelijk tot gezondheidsproblemen bij de bewoners. Als vochtproblemen niet tijdig opgelost worden, wordt de houtconstructie van de woningen aangetast. Dit leidt uiteindelijk tot instortingsgevaar van dak en vloer. Woningen zonder spouwmuurisolatie veroorzaken koude en vochtproblemen in de woningen. Deze problemen kunnen leiden tot gezondheidsproblemen bij bewoners. Daarnaast dient het isoleren van de spouw een voor het milieu wezenlijk gunstig effect doordat minder energie zal worden verbruikt. Na oplevering zullen de woningen weer voldoen aan de hedendaagse eisen en is er geen risico meer dat de gezondheid van de bewoners in gevaar zal komen.

In het gebouw aan de Frobergerstraat 15a is nog veel asbest aanwezig. Vrijgekomen asbestdeeltjes kunnen zeer schadelijke effecten hebben voor de gezondheid van de bewoners. Landelijk sterven er nog zo'n 1000 mensen per jaar aan de gevolgen van asbest¹⁹. Vanuit de overheid zijn er beleidsregels opgesteld waarin asbest niet meer gebruikt mag worden als nieuw bouw materiaal. Ook wordt het verwijderen van asbestdelen in bestaande bebouwing sterk gestimuleerd. Deze maatregelen worden genomen om in uiterlijk 2040 geen nieuwe asbestslachtoffers meer te hebben²⁰. Door bij de sloop van het gebouw asbest op een juiste manier af te voeren, en wij nieuwbouw geen nieuw asbest meer te gebruiken kan de gezondheid van de toekomstige gebruikers van het gebouw gewaarborgd worden.

C1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁴ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen

²⁴ Art. 1.10, derde lid Wnb

aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

C1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁵. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

D Slotconclusie

De ontheffing van de verbodsbepalingen om nesten en rustplaatsen van gierzwaluw en huismus opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen²⁶, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen²⁷ en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de egel opzettelijk te beschadigen of te vernielen²⁸, kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

²⁵ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

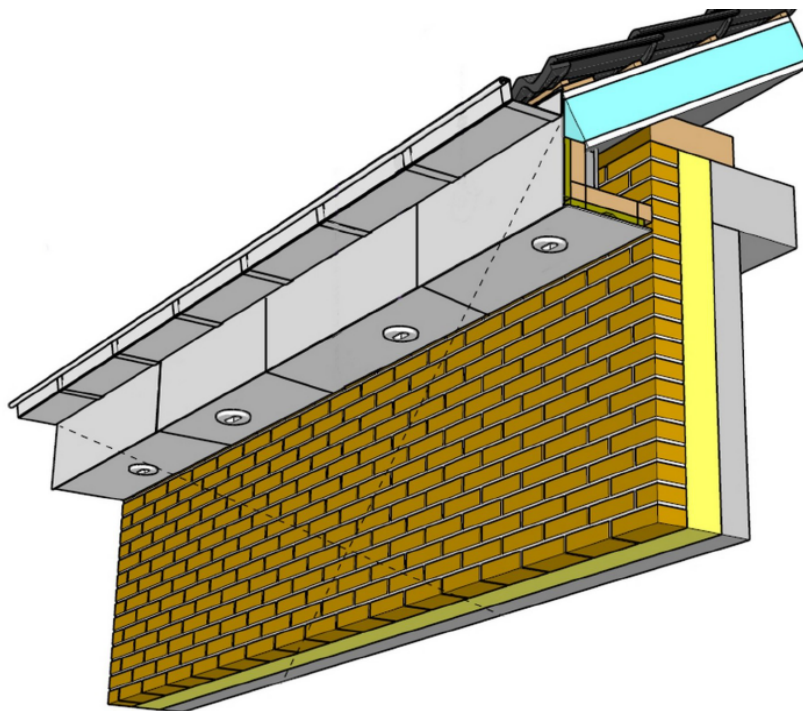
²⁶ Art. 3.1, tweede lid Wnb

²⁷ Art. 3.5, vierde lid Wnb

²⁸ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

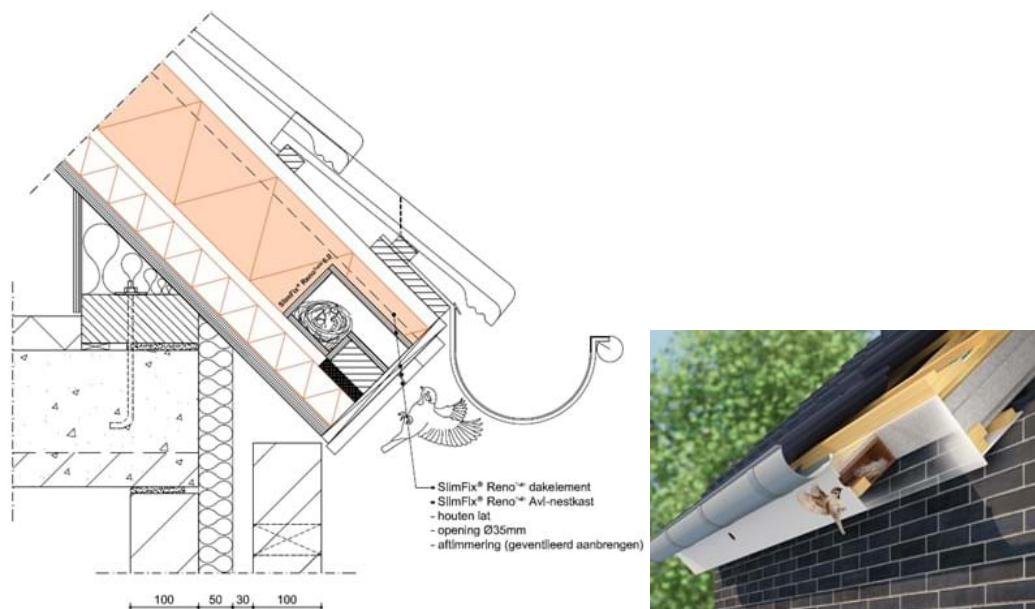
BIJLAGE 3 – PERMANENTE VOORZIENINGEN

Gierzwaluw

Figuur 2 – Schematische tekening permanente voorziening gierzwaluw

Huismus

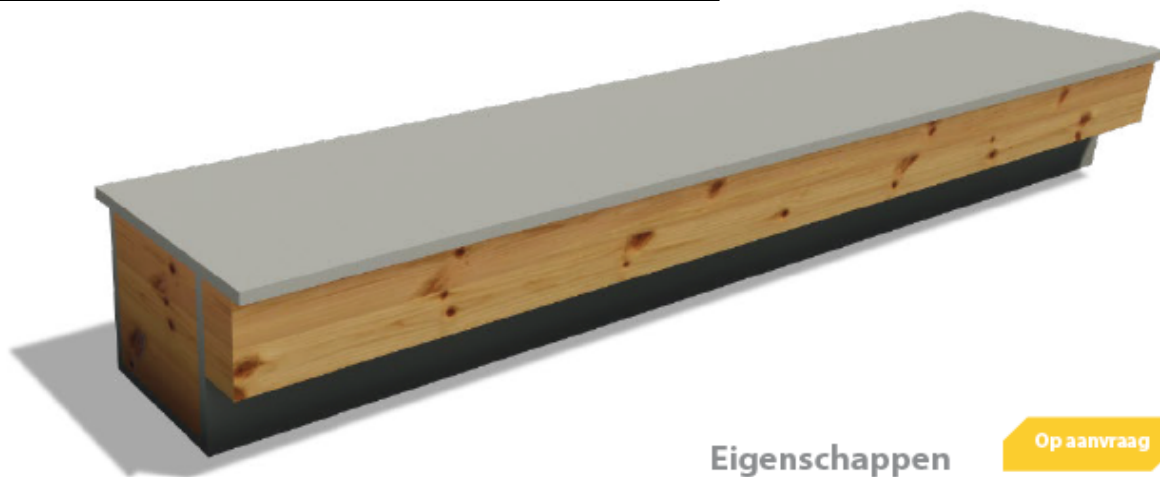
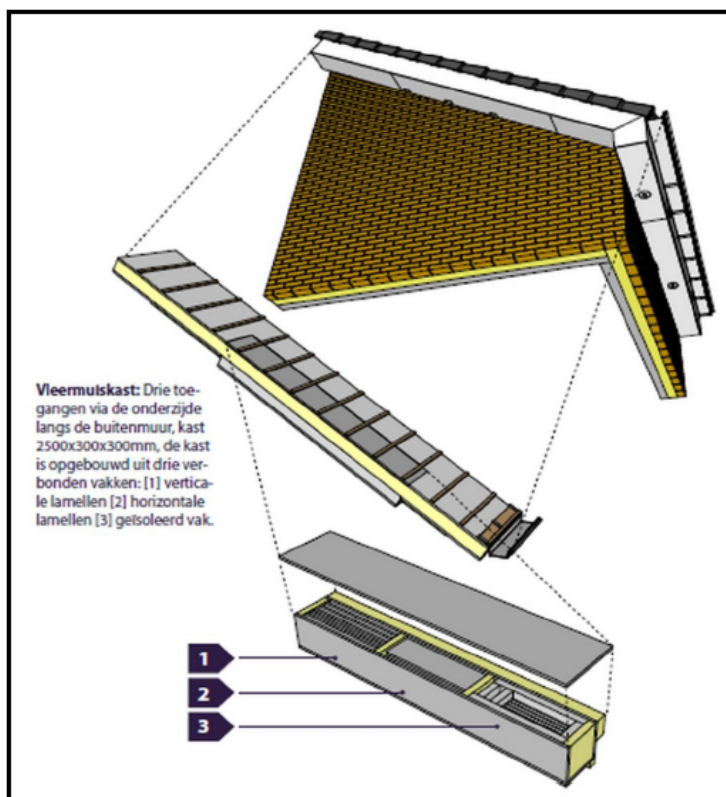

Figuur 3 - Schematische tekening permanente voorziening huismus. De Avi-nestkast.

Deze houten nestkast wordt fabrieksmatig aangebracht in de isolatiekern aan de gootzijde. De Avi-nestkast is een nest- en broedvoorziening voor mussen en mezen. De nestkast wordt geplaatst aan de

gootzijde (max. 1 nestkast per isolatieplaat). Toepassing is mogelijk mét en zonder overstek. Bij het plaatsen van het boeibord een gat ter hoogte van de ingang van de nestkast van min. Ø 34 mm.

Gewone dwergvleermuis

Eigenschappen

Op aanvraag

Materiaal:	XPS, multiplex, licht beton, organische pleister
Lagen:	21 lagen/3 vakken
Diepte binnen:	15-50mm
Formaat buiten:	250x30x30 cm
Gewicht:	80-120 kg

Figuur 4 – Vleermuiskast VML1. Deze vleermuiskast is geschikt als (kraam)verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, grootoorvleermuis en meervleermuis. Dakranden zijn bij uitstek geschikte posities voor grote vleermuiskasten. In dakranden is veel

ongebruikte ruimte beschikbaar. Daarnaast zoeken vleermuizen hun verblijfplaatsen doorgaans langs (dak)randen. De voorziening is toegankelijk via drie openingen in de onderzijde langs de buitenmuur. De kast is opgebouwd uit drie verschillende, met elkaar verbonden vakken [1] verticale lamellen [2] horizontale lamellen [3] geïsoleerd vak. Door deze verschillende kwaliteiten heeft de kast potentie als jaarrond geschikte verblijfplaats.